

Kent Persson: Anförande i debatt om ny kärnkraftverk

Datum

17 juni 2010

Plats

Stockholm

Omständigheter

Den 17 juni 2010 fattade riksdagen ett historiskt beslut om att upphäva förbudet mot att bygga nya kärnkraftsreaktorer i Sverige. Inför beslutet hölls en åtta timmar lång och intensiv debatt där partierna argumenterade för och emot kärnkraftens framtid i svensk energipolitik. Röstningen slutade med knapp majoritet: 174 ledamöter röstade för att häva förbudet, medan 172 röstade emot.

- 1 Fru talman! Jag noterar att vår miljöminister är här. Det är trevligt. Jag var rädd för att ingen regeringsrepresentant eller något statsråd skulle delta i debatten. Jag ser verkligen fram emot den.
- 5 Inför debatten såg jag en bild framför mig. Det var en bild som jag såg i en tidning för ett visst antal år sedan. Det var två bekymrade tekniker som stod och tittade på en reaktorbyggnad med en spricka i fundamentet. Den ena säger bekymrat till den andra: Bara nu inget läcker ut - till pressen.
- 10 Det här var för 30 år sedan i samband med folkomröstningen om kärnkraft. Det var en folkomröstning som genomfördes i tumultet efter den olycka som inträffade i Harrisburg 1979. Ni som var med då känner till att den inte kunde inträffa - men det osannolika inträffade. Det här var 30 år sedan.
- 15 Centerpartiet var det ledande partiet inför folkomröstningen. Centerpartiet drev hårt linjen att kärnkraften skulle avvecklas. Resultatet av folkomröstningen, fru talman, var entydigt. Kärnkraften skulle avvecklas senast 2010. Så har svenska folket en gång sagt och beslutat.
- 20 Den 26 april 1986 förvandlades Tjernobyl till en spökstad. Härds smältan i reaktor 4 var ett faktum. Det som inte kunde inträffa inträffade. Katastrofen var ett faktum.
- 25 Trots att vi skulle avveckla kärnkraften fortsatte utbyggnaden av kärnkraften i Sverige. Kärnkraftsförespråkarna i Sverige hävdade med bestämdhet att det här gällde inte den svenska kärnkraften, att den skulle vara säker. Det här kan inte

hända i Sverige.

30 Som tur är har vi journalister och miljöorganisationer som har avslöjat myten om den säkra svenska kärnkraften. De senaste fyra åren har brister i säkerheten framkommit och incidenter inträffat allt oftare. Det visar att kärnkraften aldrig kan bli säker.

35 Att de svenska kärnreaktorerna börjar få åldersproblem är uppenbart. Men det här handlar inte bara om det. Det här handlar även om bristande säkerhet runt våra reaktorer. När kraftbolagen förlorar miljoner dagligen vid ett stopp behöver man inte förvånas över bristande säkerhetskultur.

40 Hur ska vi annars förstå vad som hände för ett par dagar sedan när aktivister från Greenpeace tog sig in på Forsmark?

45 Det offentliga kommer att förlora beslutanderätten i och med dagens omröstning om kärnkraften, och vi kommer också att förlora kontrollen över säkerheten.

50 Ett tredje datum jag kommer att minnas är från början av 2009 när näringsminister Maud Olofsson kallar till en presskonferens. Strålände av lycka och fylld av energi presenterar Maud Olofsson Alliansens energiöverenskommelse. Nya kärnkraftverk kan byggas.

55 Med vänster hand bjöds oppositionspartierna in till nya energiöverläggningar. Om vad, kan jag fråga mig. Jag var med vid de överläggningarna. Det stod snabbt klart vad det egentligen handlade om, nämligen att inte diskutera energipolitikens helhet. Kärnkraften skulle byggas ut. Det har man slagit fast i Alliansens energiöverenskommelse.

60 I regeringsförklaringen 2006 kan man läsa följande: "Under mandatperioden 2006-2010 kommer inte några politiska beslut om avveckling av kärnreaktorer att tas. Inte heller kommer några förnyade driftstillstånd ges till de två reaktorer som redan stängts. Förbudet att uppföra nya reaktorer kommer att bestå. Regeringen kommer att pröva begäran om effekthöjningar enligt gällande lagar." Jag upprepar: "Förbudet mot att uppföra nya reaktorer kommer att bestå."

Vad är det vi ska fatta beslut om i dag? Jo, om att upphäva det förbudet. Det är ett löftesbrott. Jag vill gärna få en kommentar till det senare.

I dag, 30 år efter kärnkraftsomröstningen, står Sverige inför ett viktigt vägval.

70 Ska vår energipolitik styras av kortsiktighet och partitaktiserande eller av ett långsiktigt ansvarstagande?

Svaret på frågan kommer när riksdagen i dag röstar om att öppna för att i framtiden eventuellt bygga tio nya kärnkraftsreaktorer i Sverige, trots det

75 uttalade löftet i regeringsförklaringen.

Det har länge funnits en bred och blocköverskridande uppslutning i riksdagen kring vikten av stabila villkor och behovet av omställning av energisystemet från ett kärnkraftsberoende. Centerpartiet var med på denna blocköverskridande politik, som har varit drivande och har legat fast ända fram till och med 2008. Ni drev den i alliansregeringen under två års tid innan ni kom fram till den olycksaliga energiöverenskommelsen någon natt under vårvintern 2009.

Regeringen vill inte bara tillåta nybyggnation av kärnkraft, utan även ta bort den så kallade avvecklingslagen, som gör det möjligt för riksdagen och regeringen att exempelvis fatta beslut om att ersätta kärnreaktorer med miljövänliga alternativ.

I betänkandet står följande: "Med tanke på de befintliga reaktorernas förväntade återstående livslängd och den långa projekteringstiden för nya kärnkraftsanläggningar är det angeläget att redan i dag ge tydliga besked om förutsättningarna för planering av nya anläggningar på kommersiella grunder. Att genomföra en generationsväxling i det svenska kärnkraftsbeståndet innebär att kärnkraften kommer att vara en viktig energikälla under överskådlig tid."

95 Det är väl ändå ett understatement. Den kommer inte bara att vara dominerande. Den kommer för alltid att vara den mest betydelsefulla energikällan i svensk energipolitik. Den kommer att slå undan grunden för satsningar på förnybar energi.

100 Miljömässigt är kärnkraften lika farlig i dag som för 30 år sedan. Tillsammans med uranbrytningens miljöfaror är avfallsfrågan och den icke försumbara risken för härdsmläta oacceptabla konsekvenser av kärnkraften. De tusentals ton

105 radioaktivt avfall vi årligen producerar kommer vi att få bära med oss i
hundratusentals år. Till detta ska läggas avfallet från de nya reaktorerna och
kostnaderna för det avfall som ska hanteras framöver. Det är ett ansvar som
kommande generationer kommer att få ta. Vi fattar ett beslut som kommande
generationer kommer att få bära med sig under överskådlig tid. Det är resultatet.

110

Hur är det då med uranbrytning? I början av maj sade Fredrik Reinfeldt, vår
statsminister: Jag har inte uteslutit uranbrytning i Sverige. Jag tycker det är
logiskt, givet att man förlänger kärnkraftsparentesen, att man inte utesluter det.

115 Ola Alterå sade följande om uranbrytning: Uranbrytningen har inte med
kärnkraftverken att göra. Jag behöver inte kommentera det. Det kan stå som det
är. Jag tror att det blir väldigt uppenbart hur galet det här egentligen är.

120

Regeringen anför också i propositionen att lagen om kärnkraftens avveckling
inte längre behövs. Det finns enligt regeringens bedömning inget behov av en
lag som ger regeringen möjlighet att i förväg besluta om avstängning av en
reaktor.

125

Nej, precis - ni vill ju bygga nya! Som det påpekas i Kärnkraft - nya reaktorer och
ökat skadeståndsansvar, SOU 2009:88, innebär förslaget att det inte längre
kommer att finnas några verktyg för att av energipolitiska skäl successivt
avveckla kärnkraften. Marknaden ska styra även en så viktig fråga som vilka
energislager som ska ingå i den svenska energimixen.

130

Ni abdikerar och fränsäger er allt ansvar för vilken inriktning svensk
energipolitik ska ha i framtiden - om förslaget går igenom under eftermiddagen.
Vänsterpartiet menar att ett avskaffande av lagen är ett allvarligt ingrepp i de
demokratiska möjligheterna att påverka vilket energisystem Sverige ska ha i
framtiden.

135

Genom att avskaffa avvecklingslagen och samtidigt möjliggöra att tio nya
reaktorer uppförs i Sverige bygger regeringen fast Sverige i ett
kärnkraftsberoende för flera decennier framöver. Dessutom lägger ni över
ansvaret på kommande generationer att ta hand om avfall och de besvärligheter
140 som kan uppstå.

De rödgröna partierna kommer i regeringsställning att återinföra

145 avvecklingslagen - i händelse av att riksdagen fattar ett beslut om att upphäva den.

Den borgerliga regeringen har valt väg: en ökenvandring. I stället för att kraftfullt satsa på förnybar energi som solkraft, vindkraft, bioenergi och energieffektivisering fokuserar regeringen på att kraftigt bygga ut kärnkraften
150 genom att öppna för tio nya kärnkraftsreaktorer, som dessutom kan komma att ha väsentligt större kapacitet än de som ska ersättas.

Redan i dag är Sverige världens mest kärnkraftsintensiva land om vi räknar per person. Sverige kommer i årtionden att vara beroende av el från kärnkraften. Vi
155 kommer att bli ett av världens mest kärnkraftsberoende länder räknat per person.

Egen härd är guld värd, tycks vara regeringens motto.

160 Alldeles nyligen kunde man läsa i Dagens Nyheter att Johannes Åman noterar att Sven Bergström och andra centerpartister tror att de fattar ett beslut som hindrar ny kärnkraft medan Carl B Hamilton och hans likasinnade tror att de fattar ett beslut som tillåter ny kärnkraft.

165 Men om parterna gör motstridiga tolkningar av innebörden av beslutet, vad är det då som gäller? Man måste ställa sig frågan.

Sydsvenskan har kommit fram till svaret: Kärnkraften lämnas åt marknaden. Det är precis det som det handlar om. Ni har lämnat över ansvaret för
170 kommande energipolitik till marknaden, som ska avgöra vad man ska satsa på.

Regeringens kärnkraftspolitik är allvarlig för den framtida svenska energiförsörjningen, då viktiga och långsiktiga investeringar i energisystemet riskerar att utebli i väntan på besked om huruvida det kommer att finnas
175 intresse för att bygga nya reaktorer i Sverige eller inte. Fokus kommer att flyttas från investeringar i förnybar energi till satsningar på kärnkraft.

Nej, fru talman, kärnkraften är en återvändsgränd. Vi måste i stället öka ambitionerna när det gäller investeringar i förnybar el och energieffektivisering.
180 Vad vi behöver ha är en nationell plan för att ersätta de svenska kärnreaktorerna med förnybar energi och effektiviseringar. Ett sådant beslut skulle också skapa

förutsättningar för en ny livskraftig svensk grön industri.

185 Vi rödgröna föreslår därför kraftfulla investeringar i förnybar elproduktion i
form av bioenergi, vindkraft och solkraft samt andra förnybara energikällor.
Regeringens favorisering av kärnkraften gör att långsiktiga investeringar i
energisystemet till gagn för förnybara alternativ uteblir. Fru talman! Vad vi
behöver är mindre kärnkraft, inte mer. Med de orden yrkar jag bifall till
190 reservation 1.

Källa

<div>Manuskript hämtat från riksdagen.se (2025-05-15)</div>

Taggar

195 2010, 2010-tal, Man, Politiska tal, Riksdagen, Vänsterpartiet

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/kent-persson-anforande-i-debatt-om-ny-karnkraftverk>

200

205

210

215

220